

Briselē, 29.4.2020.
COM(2020) 179 final

2020/0071 (COD)

Priekšlikums

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA,
ar ko Direktīvu (ES) 2016/797 un Direktīvu (ES) 2016/798 groza, pagarinot to
transponēšanas periodu**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Šis priekšlikums ir viens no ārkārtas pasākumiem, kurus Komisija pieņēmusi, reaģējot uz Covid-19 uzliesmojuma izraisīto ārkārtas situāciju.

Neparastā kārtā Direktīvā (ES) 2016/797 un Direktīvā (ES) 2016/798, kuras ietilpst ceturtās dzelzceļa tiesību aktu paketes tehniskajā pīlārā, dalībvalstīm dota iespēja izvēlēties vienu no diviem transponēšanas termiņiem¹: 2019. gada 16. jūniju vai — pēc paziņošanas Komisijai un Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūrai — 2020. gada 16. jūniju. Tikai 8 dalībvalstis (BG, FI, FR, GR, IT, NL, RO, SI) abas direktīvas transponējušas jau 2019. gadā.

Covid-19 uzliesmojuma apstākļos lielākā daļa pārējo 17 dalībvalstu ir lūgušas atlikt transponēšanas termiņu, apgalvojot, ka nepaspēs līdz 2020. gada 16. jūnijam pabeigt nepieciešamo tiesību aktu pieņemšanu.

Ņemot vērā ārkārtas apstākļus, ir pavisam labi saprotams, ka var nebūt iespējams līdz 2020. gada 16. jūnijam veikt pilnīgu transponēšanu. Ir ļoti svarīgi nodrošināt juridisko skaidrību un noteiktību, jo īpaši dzelzceļa nozarei un uzņēmumiem, kas ir galvenie ieguvēji no ceturtās dzelzceļa tiesību aktu paketes. Covid-19 uzliesmojums sākās valsts transponēšanas pasākumu pieņemšanas pēdējā posmā. Dalībvalstīm tomēr vajadzētu spēt pabeigt šo procesu vēl trīs mēnešu laikā. Tāpēc Komisija uzskata, ka neilga atlikšana uz trīs mēnešiem ir pamatota.

Saskaņā ar Direktīvu (ES) 2016/797 un Direktīvu (ES) 2016/798 ir pieņemti vairāki īstenošanas akti un deleģētie akti. Ņemot vērā duālo transponēšanas termiņu, tajos ir paredzēti attiecīgi pārejas noteikumi un spēkā stāšanās datumi. Pēc ierosinātās direktīvas pieņemšanas Komisija liks priekšā veikt virkni grozījumu šajos īstenošanas aktos, lai tos saskaņotu ar transponēšanas termiņu pagarinājumu. Spēkā esošā procedūra, kas izklāstīta Direktīvas (ES) 2016/798 6. pantā, neļautu attiecīgos deleģētos aktus² laikus saskaņot ar transponēšanas termiņu pagarinājumu. Tāpēc priekšlikumā ir paredzēts juridiskais pamats un vienkāršota procedūra turpmākai saskaņošanai. Tas nodrošinās saskaņotu tiesisko regulējumu un ceturtās dzelzceļa tiesību aktu paketes tehniskā pīlāra īstenošanu.

Šī nav Normatīvās atbilstības un izpildes programmas (*REFIT*) iniciatīva.

• Atbilstība spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā

Priekšlikumi ir saskanīgi ar vispārējiem ārkārtas pasākumiem, kurus Komisija veic, lai mazinātu un pārvarētu Covid-19 uzliesmojuma negatīvo ietekmi.

¹ Direktīvas (ES) 2016/797 par dzelzceļa sistēmas savstarpēju izmantojamību Eiropas Savienībā 57. pants un Direktīvas (ES) 2016/798 par dzelzceļa drošību 33. pants.

² Komisijas Deleģētā regula (ES) 2018/761 (2018. gada 16. februāris), ar ko izveido kopīgas drošības metodes uzraudzībai, ko valsts drošības iestādes veic pēc vienotā drošības sertifikāta vai drošības atļaujas izdošanas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2016/798, un atceļ Komisijas Regulu (ES) Nr. 1077/2012 (OV L 129, 25.5.2018., 16. lpp.).

Komisijas Deleģētā regula (ES) 2018/762 (2018. gada 8. marts), ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2016/798 izveido kopīgas drošības metodes, kas attiecas uz prasībām drošības pārvaldības sistēmām, un atceļ Komisijas Regulas (ES) Nr. 1158/2010 un (ES) Nr. 1169/2010 (OV L 129, 25.5.2018., 26. lpp.).

Kravu un pasažieru pārvadājumu nepārtrauktības nodrošināšanai ir svarīgi pieņemt šos pasākumus.

- **Atbilstība pārējiem Savienības politikas virzieniem**

Dzelzceļa iekšējā tirgus efektīva darbība, pirmās nepieciešamības preču brīva aprīte, pasažieru un personāla brīva pārvietošanās un saistītie pakalpojumi ir atkarīgi no dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu, infrastruktūras pārvaldītāju un dzelzceļa nozares ekonomiskajiem rādītājiem, kā arī no labi funkcionējoša tiesiskā un administratīvā regulējuma. Pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma negatīvās ekonomiskās sekas var apdraudēt dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu un infrastruktūras pārvaldītāju finansiālo stāvokli un ļoti negatīvi ietekmēt transporta sistēmu un ekonomiku kopumā.

Lai saglabātu robežu atvērību kravu pārvadājumiem un samazinātu satiksmes kavēšanos, Komisija ir izstrādājusi “zaļo joslu” koncepciju. Ir izdoti norādījumi par pasažieru tiesībām, kas tiks atjaunināti, lai reaģētu uz turpmākām vispārējās situācijas izmaiņām.

Direktīvas grozījumu mērķis ir risināt galvenās problēmas, kas patlaban skar dalībvalstis, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumus, infrastruktūras pārvaldītājus un dzelzceļa nozari, un tāpēc tie ir ārkārtīgi svarīgi.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Šīs iniciatīvas pamatā ir Līguma par Eiropas Savienības darbību 91. panta 1. punkts.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Priekšlikuma mērķi nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, jo tām ir saistoši direktīvās noteiktie transponēšanas pasākumi un tās nevar tos vienpusēji grozīt. Šo mērķi var sasniegt, līdztiesīgajiem likumdevējiem grozot pašas direktīvas.

- **Proporcionalitāte**

Priekšlikums ir samērīgs ar krīzes radītajām problēmām un nepārsniedz to, kas vajadzīgs, lai sasniegtu mērķi mazināt pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma ietekmi uz direktīvu transponēšanu.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Lai sasniegtu mērķi, juridiskajam instrumentam vajadzētu būt tādā pašā formā kā grozāmajam juridiskajam instrumentam. Priekšlikuma galvenais mērķis ir pēc dalībvalstu pieprasījuma grozīt transponēšanas termiņu.

3. EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Ex post izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaude**

Šis ir steidzams pasākums, kas vajadzīgs pēkšņā un neparedzamā Covid-19 vīrusa uzliesmojuma un izplatīšanās dēļ. Tāpēc uz šo pasākumu neattiecas normatīvās atbilstības programma un *ex post* izvērtējums nav veikts.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Jautājuma steidzamības dēļ nebija iespējams sarīkot oficiālu apspriešanos ar ieinteresētajām personām. Tomēr gan dalībvalstu iestādes, gan ieinteresētās personas ir aicinājušas Komisiju pieņemt priekšlikumu par piemērotiem pasākumiem abu direktīvu kontekstā.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Kā paskaidrots iepriekš, steidzamības dēļ ekspertu atzinumu pieprasīšana nebija iespējama. Komisija ārkārtas pasākumus veic, pamatojoties uz zinātniskiem pierādījumiem par epidemioloģisko apstākļu izmaiņām.

- **Ietekmes novērtējums**

Ņemot vērā jautājuma steidzamību, nebija iespējams veikt ietekmes novērtējumu.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Neattiecas.

- **Pamattiesības**

Nav ietekmes uz pamattiesībām.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Neattiecas.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Lai pienācīgi īstenotu ierosināto pasākumu, kas arī tieši ietekmē juridisko skaidrību dzelzceļa nozarē, Komisija ierosina ieviest paziņošanas klauzulu dalībvalstīm, kuras izvēlas pagarināt transponēšanas termiņu līdz 2020. gada 16. septembrim.

- **Skaidrojošie dokumenti (direktīvām)**

Neattiecas.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA,

**ar ko Direktīvu (ES) 2016/797 un Direktīvu (ES) 2016/798 groza, pagarinot to
transponēšanas periodu**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 91. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu¹,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu²,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2016/797³ 57. panta 1. punktu un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2016/798⁴ 33. panta 1. punktu dalībvalstīs līdz 2019. gada 16. jūnijam bija jāstājas spēkā normatīvajiem un administratīvajiem aktiem, kas vajadzīgi, lai izpildītu attiecīgās abu direktīvu prasības. Tomēr saskaņā ar Direktīvas (ES) 2016/797 57. panta 2. punktu un Direktīvas (ES) 2016/798 33. panta 2. punktu dalībvalstīm bija iespēja pagarināt transponēšanas periodu par vienu gadu.
- (2) Septiņpadsmit dalībvalstis ir paziņojušas Komisijai un Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūrai ("Aģentūra") par Direktīvas (ES) 2016/797 un Direktīvas (ES) 2016/798 transponēšanas termiņa pagarināšanu līdz 2020. gada 16. jūnijam.
- (3) Covid-19 uzliesmojuma izraisītās ārkārtējās un neparedzamās situācijas dēļ dažām no šīm dalībvalstīm ir grūtības noteiktajā transponēšanas termiņā pabeigt likumdošanas darbus, tāpēc pastāv risks, ka šis termiņš netiks ievērots. Šā termiņa neievērošana varētu dzelzceļa nozarei, valstu iestādēm un Aģentūrai radīt juridisku nenoteiktību par to, kādi tiesību akti attiecas uz dzelzceļa drošību un savstarpējo izmantojamību. Dažu dalībvalstu nespējai Covid-19 uzliesmojuma dēļ transponēt direktīvas ir negatīva ietekme uz dzelzceļa nozari.

¹ OV C , , . lpp.

² OV C , , . lpp.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/797 (2016. gada 11. maijs) par dzelzceļa sistēmas savstarpēju izmantojamību Eiropas Savienībā (pārstrādāta redakcija) (OV L 138, 26.5.2016., 44. lpp.).

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/798 (2016. gada 11. maijs) par dzelzceļa drošību (pārstrādāta redakcija) (OV L 138, 26.5.2016., 102. lpp.).

- (4) Ir būtiski dzelzceļa nozarē nodrošināt juridisko skaidrību un noteiktību, attiecīgā gadījumā atļaujot dalībvalstīm no 2020. gada 16. jūnija ierobežotu laiku turpināt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/49/EK⁵ un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/57/EK⁶ piemērošanu.
- (5) Covid-19 uzliesmojums sākās valsts transponēšanas pasākumu pieņemšanas pēdējā posmā, tāpēc būtu jāatvēr dalībvalstīm vēl trīs mēneši transponēšanas procesa pabeigšanai.
- (6) Direktīvas (ES) 2016/797 un Direktīvas (ES) 2016/798 transponēšanas termiņi būtu jāpagarina par trim mēnešiem līdz 2020. gada 16. septembrim. Atbilstīgi būtu jāpielāgo Direktīvas 2004/49/EK un Direktīvas 2008/57/EK atcelšanas datumu, kas noteikti attiecīgi Direktīvas (ES) 2016/797 58. pantā un Direktīvas (ES) 2016/798 34. pantā.
- (7) Pamatojoties uz Direktīvu (ES) 2016/798, ir pieņemti vairāki deleģētie akti, kuros atspoguļoti iepriekšējie transponēšanas termiņi. Pašreizējā situācijā šie tiesību akti ir jāsaskaņo ar jauno transponēšanas termiņu. Būtu jāparedz vienkāršota procedūra gadījumiem, kad nenovēršamu steidzamu iemeslu dēļ jāgroza deleģētais akts.
- (8) Direktīva (ES) 2016/797 un Direktīva (ES) 2016/798 būtu attiecīgi jāgroza.
- (9) Lai būtu iespējams nekavējoties piemērot šajā direktīvā paredzētos pasākumus, šai direktīvai būtu jāstājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*,

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Direktīvu (ES) 2016/797 groza šādi:

- (1) direktīvas 57. pantā iekļauj šādu 2.a punktu:

“2.a Dalībvalstis, kuras ir pagarinājušas transponēšanas laikposmu saskaņā ar 2. punktu, var to pagarināt vēl līdz [2020. gada 16. septembrim]. To transponēšanas pasākumus piemēro no minētā datuma. Minētās dalībvalstis par to paziņo Aģentūrai un Komisijai ne vēlāk kā vienu dienu pēc Direktīvas (ES) 2020/... stāšanās spēkā.”;
- (2) direktīvas 58. panta pirmajā daļā:

“2020. gada 16. jūnija” aizstāj ar “2020. gada 16. septembra”.

2. pants

Direktīvu (ES) 2016/798 groza šādi:

- (1) iekļauj šādu 6.a pantu:

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/49/EK (2004. gada 29. aprīlis) par drošību Kopienas dzelzceļos un par Padomes Direktīvas 95/18/EK par dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu licencēšanu un Direktīvas 2001/14/EK par dzelzceļa infrastruktūras jaudas sadali un maksas iekasēšanu par dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu un drošības sertifikāciju grozījumiem (Dzelzceļu drošības direktīva) (OV L 164, 30.4.2004., 44. lpp.).

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/57/EK (2008. gada 17. jūnijs) par dzelzceļa sistēmas savstarpēju izmantojamību Kopienā (OV L 191, 18.7.2008., 1. lpp.).

“6.a pants

CSM saskaņošana ar pārskatītajiem termiņiem

Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 27. panta 7. punktu, lai atbilstīgi 6. panta 6. punktam pieņemto deleģēto aktu piemērošanas datumus saskaņotu ar 33. panta 2.a punktā noteikto transponēšanas termiņu.”;

- (2) direktīvas 27. pantam pievieno šādu 7. punktu:

“7. Atkāpjoties no 1.–6. punkta, pilnvaras pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 6.a pantu Komisijai piešķir no [*Direktīvas (ES) 2020/... spēkā stāšanās datums*] līdz [*2020. gada 16. septembrim*]. Piemēro 27.a pantā paredzēto procedūru.”;

- (3) direktīvas 27. pantam pievieno šādu 8. punktu:

“8. Atkāpjoties no 2.–6. punkta un neskarot 7. punktu, ja tas nepieciešams nenovēršamu steidzamu iemeslu dēļ, 27.a pantā paredzēto procedūru piemēro deleģētajiem aktiem, kas pieņemti saskaņā ar šo pantu.”;

- (4) iekļauj šādu 27.a pantu:

“27.a pants

Steidzamības procedūra

1. Deleģētais akts, kas pieņemts saskaņā ar šo pantu, stājas spēkā nekavējoties, un to piemēro, kamēr nav izteikti nekādi iebildumi atbilstīgi 3. punktam.
2. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu saskaņā ar šo pantu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei un izklāsta, kādu iemeslu dēļ izmanto steidzamības procedūru.
3. Eiropas Parlaments vai Padome var izteikt iebildumus pret deleģēto aktu saskaņā ar 27. panta 6. punktā minēto procedūru. Šādā gadījumā Komisija atceļ aktu nekavējoties pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes paziņojuma par lēmumu izteikt iebildumus.”;

- (5) direktīvas 33. pantā iekļauj šādu 2.a punktu:

“2.a Dalībvalstis, kuras ir pagarinājušas transponēšanas laikposmu saskaņā ar 2. punktu, var to pagarināt vēl līdz [*2020. gada 16. septembrim*]. To transponēšanas pasākumus piemēro no minētā datuma. Minētās dalībvalstis par to paziņo Aģentūrai un Komisijai ne vēlāk kā vienu dienu pēc Direktīvas (ES) 2020/... stāšanās spēkā.”;

- (6) direktīvas 34. panta pirmajā daļā:

“2020. gada 16. jūnija” aizstāj ar “2020. gada 16. septembra”.

3. pants

Šī direktīva stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

4. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.
Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*